

Sveučilište u Zagrebu

highDECISION

Kauzalno modeliranje s analitikama učenja

Marcel Maretić

- Što je kauzalno modeliranje?

Što se pod tim misli? ...

- Što su analitike učenja?

Learning Analytics

- Primjer

slučaj mostnog kolegija na FOI ...

Uvod

❖ Bayesove mreže

Probabilistički/vjerojatnosni model ...

❖ Kauzalna interpretacija Bayesove mreže

Kauzalni model ...

Vjerojatnost

$$P : \Omega \rightarrow [0, 1]$$

- ❖ $P(x), P(X = x)$
- ❖ $P(x, y)$
- ❖ $P(x | y)$
- ❖ $P(x | y, z) = P(x | z)$

Bayesova mreža

Grafički model koji opisuje nezavisnosti distribucije P .

$$P(x_1, x_2, \dots, x_n) = \prod_i P(x_i \mid pa_i)$$

❖ Graf je dio modela

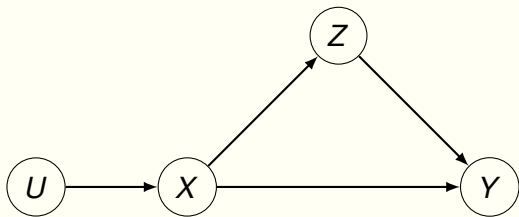
Govori o faktorizaciji P .

(kôdira nezavisnosti u modelu)

❖ Ključan je *izostanak* lukova!

Govori o uvjetnim nezavisnostima od P .

Jednostavan primjer

$$P(y, z, x, u) = P(u) P(x | u) P(z | x) P(y | z, x) .$$

Bayesove mreže

- Poput neuronskih mreža, AI i dr.

Dobro za predikciju ...

- Black-box pristup

Problem je razumijevanje sustava, objašnjavanje ...

Kauzalna interpretacija

- **Struktura/topologija**

Važna ...

- **Pretpostavka stabilnosti**

Pretpostavljamo da su mehanizmi koji povezuju slučajne varijable stabilni ...

- **Omogućuje dublje/istinsko razumijevanje**

Želimo znati kako se sustav mijenja (usp. sa black-box sustavima) ...

Npr. "Što bi se desilo kad bismo promijenili?" ...

d-separacija povlači uvjetnu nezavisnost.

d-separacija povlači uvjetnu nezavisnost.

Obrat ne vrijedi.

Što to znači?

"A je uzrok od B"

- ❖ U neformalnoj komunikaciji to dobro razumijemo
- ❖ Ako učinimo A dogoditi će se B

Što to znači?

"A je uzrok od B"

- U neformalnoj komunikaciji to dobro razumijemo
- Ako učinimo A dogoditi će se B

uz implicitno "modulo kauzalni model M ". ...

Opservacija vs. intervencija

N. Cartwright:

"No causes in, no causes out"

❖ Opservacija (skupljanje i analiza podataka)

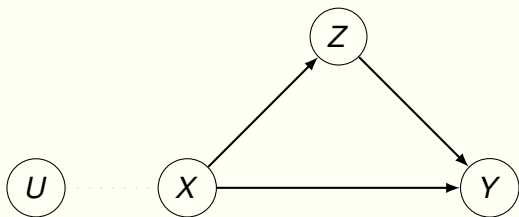
Nije dovoljno!

Potrebno je eksperimentirati! ...

...

Intervencija

$$do(x) \neq see(x)$$

$do(x)$

Post-intervencijska distribucija je potpuno određena pred-intervencijskom distribucijom P .

Kauzalni efekt

Kauzalni efekt od X na Y :

$$Pr(y \mid do(x))$$

Nekad je kauzalni efekt moguće procijeniti (identificirati) i uz prisutnost nemjerljivih/nepoznatih varijabli.

Ovisi o topologiji/strukturi grafa, položaju varijabli X i Y i odnosu prema skupu "observed" varijabli.

Ostaje pitanje etičnosti $do(x)$.

Primjer

- Mostni kolegij (*bridging course*)

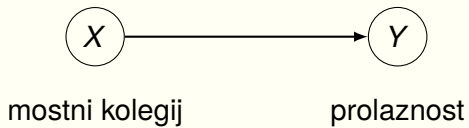
mostni kolegij matematike na FOI

- Prolaznost kolegija *Matematika 2* (calculus)

- Action research

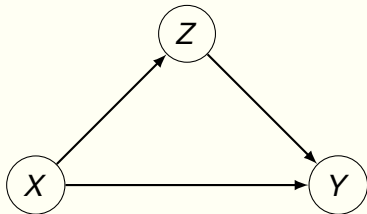
is a disciplined process of inquiry conducted by and for those taking the action. The primary reason for engaging in action research is to assist the “actor” in improving and/or refining his or her actions.

Verzija 0.1

Verzija 0.2

mostni kolegij

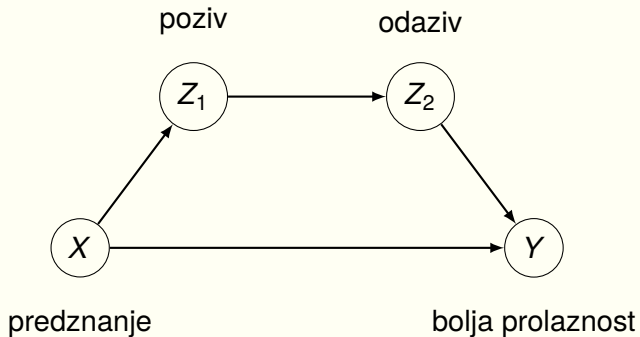
predznanje

bolja prolaznost

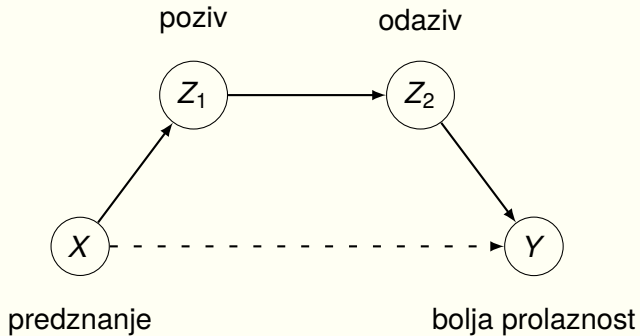
ak. godina	dijag. test	održan mostni	prisutnost	prolaz. MAT2
2013/14	NE	DA	NE*	STIS
2014/15	DA	DA	DA	STIS
2015/16	DA	DA	?	STIS
2016/17	DA	NE	N/A	STIS
2017/18	DA	?	N/A	N/A

Kvazieksperiment?

Verzija 0.3

Verzija 0.3b

Jesu li u nekoj populaciji poziv/odaziv puno bolji prediktori prolaznosti od predznanja? ...

Relevantno?

- Rezultati državne mature
- Rezultati MAT1 (preduvjet)
- Ankete?
- Nastavnik?

A dalje?

- Prikupiti još podataka ...

Normalizirati neke od postojećih. ...

- Publicirati rezultate

Časopis i sl. ...

- Upotrebiti tehnike strojnog učenja za predikciju

I smisliti što s tim? ...

- Evaluacija strategije/upravljanja (policy?)

Policy evaluation ...